

Referat fra møte i materiell- og miljøkomiteen

Dato: 21. september 2021

Sted: Teams videomøte

Tid: 9.00-12.00

Tilstede:

Deltaker	Fylkeskommune/ kollektivtrafikk-selskap	Område
Einar Aalen Hunsager	Skyss	Miljø, elektrifisering og biodrivstoff
Liv Cecilie Evenstad	Troms og Finnmark	Miljø. Elektrifisering/ buss og ferger
Stig Normann	Troms og Finnmark	Ruteplanlegging, Bus Nordic
Kjell Utvaag	AtB	Materiell og miljø, buss og båt
Stein Fredrik Røstberg	Møre og Romsdal	Materiell. Kontraktsansvarlig buss / nye anbud, miljø
Rolf Stavik	Møre og Romsdal	Materiell og miljø
Kjetil Kristiansen	Skyss	Materiell
Rolf Michael Odland	Kolumbus	Ansvarlig for miljøstrategi
Svein Ystanes	Kolumbus	Materiell. Buss og båtanbud
Jan Owe Bjørnsen	Kolumbus	
Johny Liestøl	AKT	Materiell/miljø. Kontrakter
Sigurd Haukenes	Vestfold og Telemark	Materiell og miljø
Kjetil Gaulen	ØKT	Materiell. Kontrakter
Ingrid Westbye	ØKT	Kontrakter, Universell utforming
Kristin Holter	Ruter	Sirkulærøkonomi, miljø og materiell og etisk handel
Sørensen Bård Henrik	Ruter	Materiell. Hydrogen, sikkerhet og anbud, miljø, buss og båt, Bus Nordic
Reidun Kvitberg Gulliksen	Kollektivtrafikk-foreningen	Referent

21/21

Godkjenning av referat

Vedtakssak

Vedtak: Referat fra 15. juni godkjent.

22/21

Nestleder for komiteen

Vedtakssak

Vedtak: Foreløpig er ingen ny nestleder valgt.

23/21

Nye arrangementer og nytgitte rapporter

Orienteringssak

Nye arrangementer

DFØ inviterer til en serie (digitale) nettverksmøter der deltakerne kan lære ved å dele erfaring, lytte til eksterne innledere mv.: Hva er et bærekraftig batteri, og hva kan offentlige innkjøpere innen transport gjøre for å sikre bærekraftighet i hele batteriets verdikjede? Første møte er 21.oktober 09:00-11:00. Se Workplace.

Konferanse om kollisjonssikkerhet for bussførere

Yrkestrafikkforbundet ønsker sterkt å gjøre noe for å bedre kollisjonssikkerheten for busser. Derfor innkalles alle relevante interessenter innen kollektivtransport sammen til en konferanse i Bodø i helgen 6. og 7. november 2021. Konferansen arrangeres av YTFs region Nordland og avholdes på Tekno Arena Bodø. Se Workplace

DFØ har publisert en [ny handlingsplan](#) skal hjelpe offentlige innkjøpere med å støtte opp om grønn omstilling og bidra til at Norge når sine klima- og miljømål

Les mer her: [DFØ og innkjøps-Norge vil bane vei for grønne og innovative anskaffelser | Anskaffelser.no](#)

24/21

Innovasjon

Orienteringssak

Sekretariatet gikk igjennom status for innovasjonsarbeidet i Kollektivtrafikkforeningen. Innovasjonsnettverket er inne i en innovasjonsprosess. Det er tre grupper som jobber med å få på plass resultater og samarbeid.

- Roller og erfaringsdeling i Mobilitetspunkter
- Bildeling
- Eldrebølgen og mobilitetstjenester

Neste møte i nettverket er 28. september.

25/21

Informasjon om pågående høringer

Orienteringssak

- Ny forskrift om energi- og miljøkrav ved anskaffelser av kjøretøy til veitransport
Bybusser skal ha krav om nullutslipp innen 2025. Klasse 1 busser.

TEMA: SJÅFØRSIKKERHET

26/21

Erfaringer fra ØKT

Orienteringssak

Kjetil Gaulen fra ØKT presenterte nye tildelingskriterier ved anskaffelser i Haldens-regionen. Sjåførsikkerhet er et nytt kriterium.

Spørsmål:

- Hvilken type busser er inkludert?

Svar: Busser klasse 1 og 2

- Veltesikring?

Svar: Det var ikke alle som kunne levere. Frontbeskyttelse ble prioritert høyt.

- Opplevde man at nye tildelingskriterier påvirket mer klasse 1 busser enn 2 eller motsatt?

Svar: Nei, det var ikke forskjell på de to ulike busstypene

Kravet utgjorde bare 7,5 %, men det er interessant at mange tilbydere strakk seg for å imøtekomme det. Kollektivbransjen bør bli flinkere til å fortelle hva vi gjør til Fagforbundet og YTF.

27/21

Operatørs erfaringer med nye tildelingskriterier

Orienteringssak

Boreal buss hadde ikke anledning til å delta. Punktet utgikk derfor.

28/21

ISO 39001 standard – Trafikksikkerhetsstyringssystemer

Orienteringssak

Tor-Olav Nævestad fra TØI presenterte:

- Standardiseringsprosessen for ISO 39001
- Hvorfor bør man kreve denne standarden?
- Hvordan kan vi oppnå en felles sikkerhetskultur?

Spørsmål:

- Er det flere som har stilt sikkerhetskrav i anbud?

Svar: Det er flere som ikke har stilt krav enda. Spørsmålet er om selskapene kan levere på denne standarden. Man bør ta inn i krav, men gi operatørene tid til å få det på plass i løpet av anbudsperioden. Ruter har det som krav, noe som har gitt et positivt resultat.

- Gjelder det all virksomhet eller et definert område?

Svar fra Jeroen Hoff i Trønderbilene: Det er selskapet selv som begrenser sikkerhetspolitikk til eget område, noe som er upraktisk. Derfor har Trønderbilene begrenset virksomheten til område. Det står på sertifikatet hvilket område som gjelder.

Ruter stiller krav til område og ikke til operatøren.

29/21

Erfaringer på ISO 39001 fra sertifisert operatør

Orienteringssak

Trønderbilene ved kvalitets- og sikkerhetssjef Jeroen Hoff presenterer. Trønderbilene fikk sertifisering på 14001 i 2017 og i 2020 på ISO 39001.

Spørsmål og diskusjon:

- Antall hendelser har gått opp, noe som er typisk og vanskeliggjør en sammenligning. Årsak er at innrapporteringen har økt. Det er viktig å få opp for å lære av mindre episoder
- Hva er bakgrunnen for at Trønderbilene lot seg sertifisere?

Svar: Man visste at det kunne komme et krav og de ville være forberedt. Det skjedde også en skremmende hendelse i 2019, som ble en bekreftelse på at dette er viktig å jobbe med

- Er det resurskrevende å følge opp sertifisering?

Svar: Ja, det er en ekstra kostnad for Kiwa på fem dager per år. Man må jobbe for å holde på sertifiseringen. Det stilles krav til hva du skal gjøre

ikke hvordan du gjør det. Kiwa godkjenner. Dette er ikke noe bare for store selskaper, men er også å anbefale for mindre

- Hvor viktig er flåtestyringssystem?

Svar: Man kan få sertifisering uten å ha et flåtestyringssystem

- Hva er viktig i trafikksikkerhetsertifisering? Er det viktig hvem som er oppdragsgiver?

Svar: Det finnes ingen annen standard. 45001 er en annen standard, men denne er mye mer generell

DISKUSJON OG REFLEKSJONER

Troms og Finnmark: Det ble opplevd som positivt at Troms og Finnmark også har stilt tildelingskriterier. Det har ØKT og Troms og Finnmark gjort uavhengig av hverandre.

Det er mange sikkerhetssystemer som fungerer ulikt og er vanskelig å sette opp mot hverandre.

AtB: Sjøfartsdirektoratet stiller krav og følger opp sikkerhetssystemer på båt og ferge. Det er fornuftig å stille samme krav for buss. Det må også være et krav om oppfølging.

Ruter har en aktiv rolle i trafikksikkerhet, og er ikke bare et administrasjonsselskap som skal ta betalt. Aktivt eierskap krever at man har kunnskap og kan følge opp. Man må være på systemnivå, ikke på komponentnivå. Ikke bare pris er viktig i en anbudsprosess, men også å spørre etter sertifisering. Viktig å følge opp på sikkerhet og se hvor flinke operatørene er. Ruter skal vise at man bryr seg og følger opp nullvisjonen.

Spørsmål til Ruter: Har dere gjort vurderinger på tildelingskriterier?

Svar: Sikkerhetskrav stilles med tildelingskriterium. Når alle kan levere, tas det inn som et krav. Vi bruker lang tid før vi setter det som krav.

Troms og Finnmark: Oppdragsgiver har fokus på trafikksikkerhet. Alle kommer med noe. Det går ofte på det enklere system og det blir for spesifikt. Sertifisering er enklere. Det blir en diskusjon i Bus Nordic.

Diskusjon på krav om krav til setebelter i klasse 1.

30/21

Bus Nordic

Orienteringssak

Stig Normann fra Troms og Finnmark orienterte.

Prosjektgruppa har ligget i bero under pandemien. Det har vært en politisk diskusjon i Sverige om Bus Nordic. Det har vært et restart-møte hvor alle nasjonene har meldt inn sitt behov. Fra Norge er det spilt inn på miljø om elbusser og sirkularitet og krav til livssyklusanalyser. Svenskene trenger mye tid til å planlegge. Med en gang det kommet et nytt krav, trenger man tid som påvirker alle. I Norge rapporteres tilbake til Bus Nordic på krav og dette kan brukes som et grunnlag.

Spørsmål:

- Automatisk brannslukkesystem i elbuss, kommer dette inn i Bus Nordic? Ligger i EU-direktiv allerede og blir dobbelt opp?

Svar: det er bedre å ha det to steder. Dieselvevarmer gir behov for slukkesystem. Det som er viktigst er dersom brannvesenet må klippe i elbussen og man vil unngå å treffe å treffe ledninger. Det er viktigere

- Hvorfor er det forskjellige størrelser i kravet om væskebeholdere?

Svar: Det vil komme flere krav som vil tas opp i arbeidsgruppa Bus Nordic Stig tar med innspill fra komiteen. AKT forfatter noen punkter som sendes til Bus Nordic arbeidsgruppe

31/21

Nullutslipp i Halden - Teknologinøytralitet og resultater av kravet

Orienteringssak

Kjetil Gaulen fra ØKT presenterte. Kollektivtrafikken skal bli utslippsfri innen 2028.

Spørsmål:

- Kan man gi tilbud på både el og biogass?

Svar: Det dyreste tilbudet vil uansett bli forkastet. Ikke mulighet for to alternativer

- Hva er merkostnaden sammenlignet med dieseldrift?

Svar: kostnadene ligger lavere. Det er basert på samme antall busser og samme sikkerhetssystemer

- Kan man se hva som er kapitalkostnader og hva som er driftskostnader?
Svar: nei, det er betaling per rute km
- Hvordan er markedsbilde for elektriske busser i klasse to? Hvor mange leverandører kan tilby det?
- Svar fra Ruter: alle leverandører kan snart tilby det.

32/21

Avvikling av støtteprogrammet Enova

Einar Aalen Hunsager fra Skyss presenter erte.

Enova avvikler sin støtte til ladeinfrastruktur for offentlige transporttjenester. Dette er problematisk siden det ikke er for lave utgifter. Karbonutgiften kommer i tillegg. Det lønner seg ikke å elektrifisere noen steder. Det vil etter hvert komme forskrifter som krever elektrifisering.

Fylkeskommunene skal bli kompensert. Før har det vært intensiver for å ta risiko, og man kan søke støtte. Nå blir det svært uforpliktende. Det er helt usikkert hvordan planene blir.

Elektrifisering av ferger blir dyrt. AKTs nye kontrakt med Boreal startet 1. september, men nye el-ferjer er forsinket fra verft. To ferjer fra tidligere operatør er leid inn i to måneder for å løse trafikken. Forsinkelser i levering av fartøy ønskes som tema. Håp om at en ny regjering kan bidra til et grønt skifte.

25/21

Informasjon om pågående høringer

Orienteringssak

- Ny forskrift om energi- og miljøkrav ved anskaffelser av kjøretøy til veitransport

Neste møte i komiteen blir i november. Ny innkalling kommer.

5. oktober 2021

Reidun Kvitberg Gulliksen